

**ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության գիտության պետական կոմիտեի
2016 թվականի հաշվետվություն**

2016 թվականի ընթացքում ՀՀ ԿԳՆ գիտության պետական կոմիտեի գործունեության հիմնական ուղղություններն են եղել.

1. ՕՐԵՆՍԴՐԱԿԱՆ ԴԱՇՏ

1.1 Մշակվել են 10-ից ավելի իրավական ակտերի նախագծեր, որոնցից՝ ՀՀ կառավարության որոշում՝ 8, ՀՀ վարչապետի որոշում՝ 1, մասնավորապես՝

- 1) «ՀՀ ռազմարդյունաբերական հանձնաժողովին կից ռազմատեխնիկական և գիտատեխնիկական խորհրդի կանոնադրությունն և կազմը հաստատելու մասին» ՀՀ վարչապետի որոշում (2016 թ. մարտի 23 N 199-Ա),
- 2) «ՀՀ գիտության ոլորտի զարգացման 2017-2020 թվականների ռազմավարական ծրագրին և ծրագրի միջոցառումների ժամանակացույցին հավանություն տալու մասին» ՀՀ կառավարության արձանագրային որոշման նախագիծ (ներկայացվել է ՀՀ կառավարություն).
- 3) «Պետական գիտական և գիտատեխնիկական փորձաքննություն կազմակերպելու և իրականացնելու կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ (ներկայացվել է ՀՀ կառավարություն և ներկայում լրամշակման փուլում է՝ ըստ ՀՀ կառավարության հանձնարարականի)
- 4) «Պետական գիտական և գիտատեխնիկական փորձաքննության կազմակերպման գործունեության հավատարմագրման կարգը և չափանիշները հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ (սահմանված կարգով դրված է շրջանառության մեջ).
- 5) «Պետական գիտական և գիտատեխնիկական փորձաքննություն իրականացնող գիտական կազմակերպությունների ցանկի ձևավորման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ (սահմանված կարգով դրված է շրջանառության մեջ):
- 6) «Գիտական և գիտատեխնիկական արդյունքների պետական հաշվառման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ:

2. ԸՆԹԱՑԻԿ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

2.1 ՀՀ ռազմարդյունաբերական հանձնաժողովին կից ռազմատեխնիկական և գիտատեխնիկական խորհրդի քարտուղարության վարման շրջանակներում.

- 1) կազմակերպվել և անցկացվել է խորհրդի 3 նիստ,
- 2) ՀՀ ԿԳՆ գիտության պետական կոմիտեի նախագահի 2016 թվականի հուլիսի 22-ի N 33-Ա հրամանով նշանակվել են խորհրդի ենթահանձնաժողովների նախագահներ,
- 3) ՀՀ ԿԳՆ գիտության պետական կոմիտեի նախագահի 2016 թվականի օգոստոսի 5-ի N 35-Ա հրամանով հաստատվել է խորհրդի ենթահանձնաժողովների անդամների ցուցակը:

2.2 Մրցույթներ

Ամփոփվել են 2015 թ.-ին հայտարարված բարձր արդյունավետությամբ աշխատող մինչև 35 տարեկան երիտասարդ գիտաշխատողներին հավելավճարի տրամադրման մրցույթի արդյունքները: Ներկայացվել էր 123 հայտ: Մրցույթի արդյունքում 31 երիտասարդ գիտաշխատողի մեկ տարի ժամկետով տրամադրվելու է հավելավճար՝ ամսական 75000 դրամ՝ ներառյալ հարկերը:

Հայտարարվել և կազմակերպվել է գիտական ծրագրերի ֆինանսավորման ներպետական 5 և միջազգային 6 մրցույթ:

- 1) Բարձր արդյունավետությամբ աշխատող գիտաշխատողներին հավելավճարի տրամադրման մրցույթ: Ներկայացվել է 239 հայտ: Մրցույթի արդյունքում 97 գիտաշխատողի մեկ տարի ժամկետով տրամադրվում է հավելավճար՝ ամսական 135000 դրամ՝ ներառյալ հարկերը:
- 2) Կիրառական արդյունքի ձեռքբերմանն ուղղված գիտական թեմաների հայտերի ընտրության մրցույթ՝ մասնավոր հատվածի հետ համաֆինանսավորման սկզբունքով: Ներկայացվել է 22 հայտ, ֆինանսավորման են երաշխավորվել 9-ը:
- 3) Բարձր արդյունավետությամբ հատուկ գիտահետազոտական աշխատանքներ իրականացնող լաբորատորիաներին աջակցության տրամադրման հայտերի ընտրության մրցույթ: Ներկայացվել է 21 ծրագիր, ֆինանսավորման են երաշխավորվել 4-ը:
- 4) «Երիտասարդ գիտաշխատողների հետազոտությունների աջակցության ծրագիր - 2016» մրցույթ: Ներկայացվել է 79 հայտ, ֆինանսավորման են երաշխավորվել 37-ը:

- 5) «Ասպիրանտների հետազոտությունների աջակցության ծրագիր - 2016» մրցույթ: Ներկայացվել է 67 հայտ, ֆինանսավորման են երաշխավորվել 28-ը:
- 6) Ռուսաստանի Դաշնության «Գիտության և տեխնիկայի ոլորտում փոքր ձեռնարկությունների զարգացմանն աջակցության հիմնադրամի հետ կիրառական արդյունքի ձեռքբերմանն ուղղված համատեղ նախագծերի մրցույթ՝ հայաստանյան և ռուսաստանյան գիտահետազոտական խմբերի համար: Ներկայացվել է 22 հայտ, ֆինանսավորման են երաշխավորվել 6-ը:
- 7) Գերմանիայի կրթության և հետազոտությունների դաշնային նախարարության հետ համատեղ մրցույթ: Ներկայացվել է 24 հայտ:
- 8) Հիմնարար հետազոտությունների բելառուսական հիմնադրամի հետ համատեղ մրցույթ: Ներկայացվել է 57 հայտ:
- 9) Հայ Առաքելական Ուղղափառ Սուրբ Եկեղեցու Ռուսաստանի և Նոր Նախիջևանի Թեմի հետ համագործակցության շրջանակներում մրցույթ: Ներկայացվել է 12 հայտ:
- 10) Ռուսաստանի Դաշնության «Հարավային դաշնային համալսարան» բարձրագույն կրթության դաշնային պետական ինքնավար կրթական հաստատության հետ համատեղ մրցույթ: Ներկայացվել է 7 հայտ:
- 11) Ֆրանկոֆոնիայի համալսարանական գործակալության հետ համատեղ մրցույթ: Ներկայացվել է 1 հայտ:

7-11-րդ կետերում նշված մրցույթների արդյունքները կամփոփվեն 2016 թվականի վերջին և 2017 թվականի սկզբին:

2.3. Գիտական փորձաքննություն

1. Կազմակերպվել է 2015 թ. վերջին, ինչպես նաև 2016 թ. հայտարարված մրցույթների հայտերի գիտական փորձաքննությունը, այդ թվում՝

- բարձր արդյունավետությամբ աշխատող գիտաշխատողներին հավելավճարի տրամադրման մրցույթին դիմած 251 հայտերի առցանց հավաքագրումը և դրանց տեխնիկական ու գիտաչափական վերլուծությունը:
- «Երիտասարդ գիտաշխատողների հետազոտությունների աջակցության ծրագիր - 2016» մրցույթին ներկայացված 79 հայտի առցանց հավաքագրում, դրանց տեխնիկական փորձաքննություն (մրցույթի պայմաններին բավարարում են 75 հայտ) և գիտաչափական վերլուծություն:

- **Գերմանիայի կրթության և հետազոտությունների դաշնային նախարարության հետ** գիտական ու գիտատեխնիկական համատեղ նախագծերի մրցույթին ներկայացված **24** հայտերի վերլուծություն:

2. ՀՀ ԿԳՆ գիտության պետական կոմիտեի գիտական փորձաքննության համակարգի միջոցով կազմակերպվել է ԼՂՀ կրթության, գիտության և սպորտի նախարարության կողմից կազմակերպվող գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության պայմանագրային (թեմատիկ) ֆինանսավորման շրջանակներում կիրառական արդյունքի ձեռքբերմանն ուղղված թեմաների ընտրության մրցույթին ներկայացված հայտերի, իրականացված նախագծերի, ամփոփիչ հաշվետվությունների գիտական փորձաքննությունը: Ստացված փորձագիտական եզրակացությունները փոխանցվել են ԼՂՀ:

3. Իրականացվել է «ՀՀ ԿԳ նախարարության և Գերմանիայի կրթության և հետազոտությունների դաշնային նախարարության միջև գիտության և տեխնոլոգիաների ոլորտներում համագործակցության զարգացման մասին» մտադրությունների հուշագրի շրջանակներում անցկացվող գիտական ու գիտատեխնիկական համատեղ նախագծերի մրցույթին ներկայացված **24** հայտերի վերլուծություն:

2.4. Ֆինանսավորում

Կազմակերպվել են գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության ծրագրերի ֆինանսավորման գործընթացները:

1) բազային ֆինանսավորման «Ենթակառուցվածքի պահպանում ու զարգացում» ծրագիր

«Գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության ենթակառուցվածքի պահպանում ու զարգացում» ծրագրի ենթածրագրերի շրջանակներում ֆինանսավորում/աջակցություն է տրամադրվել 70 կազմակերպության՝ 168 ծրագրի համար

h/h	Գերատեսչական պատկանելություն	Կազմակերպությունների քանակ	Ծրագրերի քանակ
1	ՀՀ ԳԱԱ համակարգ	35	41
2	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	8	8
3	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն	4	4
4	ՀՀ մշակույթի նախարարություն	5	5
5	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն	15	105
6	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն	1	1

7	ՀՀ Նախագահի աշխատակազմ	1	3
8	Երևանի քաղաքապետարան	1	1
	Ընդամենը	70	168

Իրականացվել է գիտական կազմակերպությունների և բուհերի լաբորատորիաների/ինստիտուտների գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության ֆինանսավորումը՝ ծրագրային հիմունքներով: Բացի դրանից ֆինանսավորվել են մի շարք այլ ենթածրագրեր, այդ թվում՝

- «**Գիտական միջոցառումների կազմակերպման աջակցություն**» ենթածրագիր՝ **28** կազմակերպությունների **39** գիտական միջոցառումների կազմակերպման համար:

- «**Երիտասարդ գիտնականների դպրոցների կազմակերպման աջակցություն**» ենթածրագիր՝ **9** կազմակերպությունների **11** երիտասարդ գիտնականների դպրոցների կազմակերպման համար:

- «**Համակարգի գիտական գործուղումների իրականացում**» ենթածրագիր՝ **13** կազմակերպությունների **28** գիտաշխատողների՝ միջազգային գիտական միջոցառումներին մասնակցելու համար:

- «**Գիտական հրատարակումների և գիտության մասսայականացման աջակցություն**» ենթածրագիր՝ **9** կազմակերպությունների՝ 4 ֆիլմի պատրաստում, 3 գրքի և 1 ուսումնական ձեռնարկի տպագրություն, 1 թերթի գիտական հավելվածի պատրաստում:

- «**Գիտության ոլորտում ենթակառուցվածքի, նյութատեխնիկական բազայի արդիականացում**» ենթածրագիր՝ **9** կազմակերպությունների՝ գիտական սարքերի և սարքավորումների ձեռքբերման համար:

2) բազային ֆինանսավորման «Ազգային արժեք ներկայացնող գիտական օբյեկտների պահպանություն» ծրագիր

h/h	Գերատեսչական պատկանելություն	Կազմակերպությունների քանակ	Ծրագրերի քանակ
1	ՀՀ ԳԱԱ համակարգ	3	3
2	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն (բուհեր)	2	2
	Ընդամենը	5	5

3) պետական նպատակային ծրագրեր

h/h	Գերատեսչական պատկանելություն	Կազմակերպությունների քանակ	Ծրագրերի քանակ

1	ՀՀ ԳԱԱ համակարգ	6	6
4	ՀՀ մշակույթի նախարարություն	2	2
	ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարություն	1	1
2	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն (բուհեր)	4	4
	ՀՀ կառավարությանն առընթեր գործող հիմնադրամի	1	1
	Ընդամենը	14	14

4) պայմանագրային (թեմատիկ) ծրագրեր

h/h	Կազմակերպատիրավական վիճակը	Կազմակերպությունների քանակ	Ծրագրերի քանակ
1	Հիմնադրամ	6	88
2	ՊՈԱԿ	29	72
3	ՓԲԸ	4	6
4	ՍՊԸ	3	3
5	Արցախի հետ համագործակցություն		6
	Ընդամենը		175

4.1) Շարունակվել են ֆինանսավորվել՝

- «Շիրակի մարզի գիտական կազմակերպություններում իրականացվող գիտական հետազոտությունների աջակցության ծրագիր-2015» մրցույթի շրջանակներում իրականացվող 5 գիտական թեմա

- «ՔԵՆԴԼ» սինքրոտրոնային հետազոտությունների ինստիտուտ» հիմնադրամի «AREAL» գծային արագացուցիչ վրա իրականացվող 5 գիտական թեմա:

5) «Գիտաշխատողներին գիտական աստիճանի համար տրվող հավելավճարներ» ծրագրի շրջանակներում հավելավճարներ են տրվել 614 գիտությունների դոկտորի և 1573 գիտությունների թեկնածուի (տվյալները 2016 թվականի դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ են):

2.5. Գիտական կազմակերպությունների անձնագրավորում

1) Կատարվել է 2013-2014 թվականների ՀՀ գիտական կազմակերպությունների անձնագրավորման տվյալների վերլուծություն:

2) ՀՀ գիտական կազմակերպությունների անձնագրավորումը առցանց իրականացնելու նպատակով լրամշակվել է «ՀՀ գիտական կազմակերպության անձնագրի» ձևաթուղթը:

3) Իրականացվել է ՀՀ գիտության ոլորտին առնչվող թվով 81 գիտական կազմակերպություններից աշխատակիցների վերաբերյալ տեղեկատվության պարբերական (եռամսյակային) հավաքագրում, վերլուծություն, մշակում և եռամսյակային

պարբերականությամբ բազայի թարմացում: 2016 թվականի դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ վերոնշյալ էլեկտրոնային բազայում առկա են տեղեկություններ 614 գիտությունների դոկտորի և 1573 գիտությունների թեկնածուի մասին:

3. ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ.

3.1 Կազմակերպվել են միջազգային համագործակցության պայմանագրերի/հուշագրերի մշակման և կնքման աշխատանքները.

- 1) «Հորիզոն-2020. հետազոտությունների և նորարարության շրջանակային ծրագիր (2014-2020)» միության ծրագրին ՀՀ մասնակցության մասին» համաձայնագիր,
- 2) «Գիտական հետազոտություններին աջակցության եվրասիական ասոցիացիա ստեղծելու մասին» մտադրությունների հուշագիր,
- 3) «ՀՀ ԿԳ նախարարության և Ֆրանկոֆոնիայի համալսարանական գործակալության միջև համատեղ գիտահետազոտական և համալսարանական ծրագրերի իրականացման մասին» փոխըմբռնման հուշագիր,
- 4) ՀՀ ԿԳՆ գիտության պետական կոմիտեի, Երևանի պետական համալսարանի և «Հարավային դաշնային համալսարան» բարձրագույն կրթության դաշնային պետական ինքնավար կրթական հաստատության միջև «Գիտատեխնիկական ու նորարարության բնագավառներում համագործակցության մասին» համաձայնագիր,
- 5) ՀՀ ԿԳՆ գիտության պետական կոմիտեի և Գիտության և տեխնիկայի ոլորտում փոքր ձեռնարկությունների զարգացմանն աջակցման հիմնադրամի միջև համագործակցության մասին համաձայնագիր,
- 6) «ՀՀ ԿԳՆ գիտության պետական կոմիտեի և Հայ Առաքելական Ուղղափառ Սուրբ Եկեղեցու Ռուսաստանի և Նոր Նախիջևանի թեմի միջև հայագիտական հետազոտությունների ոլորտում համագործակցության մասին» մտադրությունների հուշագիր,
- 7) «ՀՀ ԿԳՆ գիտության պետական կոմիտեի և Հնդկաստանի Հանրապետության գիտության և տեխնոլոգիաների նախարարության գիտության և տեխնոլոգիաների դեպարտամենտի միջև գիտության և տեխնոլոգիաների ոլորտներում համագործակցության մասին» արձանագրություն,

8) «ՀՀ ԿԳՆ գիտության պետական կոմիտեի և Տեսական ֆիզիկայի ասիական-խաղաղօվկիանոսյան կենտրոնի միջև գիտատեխնիկական համագործակցության մասին» փոխըմբռնման հուշագիր,

9) «Արևելյան գործընկերության երկրներում գիտության, տեխնոլոգիաների և նորարարության գնահատման տարածաշրջանային հարթակի հիմնադրման մասին» փոխըմբռնման հուշագիր:

3.2 Շարունակվել է հայ-ռուսական և հայ-բելառուսական համագործակցության շրջանակներում իրականացվող «ԳՊԿ-ՀՀԲՀՀ-2014», «ՀՀ ԿԳՆ ԳՊԿ - ՀՀՌՀ - 2015», «ՀՀ ԿԳՆ ԳՊԿ - ՀՀՌՀ - 2015» մրցույթների արդյունքում ֆինանսավորման երաշխավորված ընդհանուր թվով 50 համատեղ գիտական ծրագրերի ֆինանսավորումը,

3.3 Շարունակվել է հայ-ֆրանսիական համագործակցության շրջանակներում իրականացվող 2 միջազգային լաբորատորիաների և 1 միջազգային գիտական խմբի ծրագրերի իրականացումը:

3.4 Կազմակերպվել են միջազգային նշանակություն ունեցող միջոցառումներ.

1) 2016 թ. հոկտեմբերի 19-21-ը՝ «Միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտի օրերը Հայաստանում»:

2) 2016 թ. նոյեմբերի 17-ին՝ «Արևելյան գործընկերության գիտության նախարարների ոչ պաշտոնական երկխոսություն»: Հայաստան էին ժամանել ԵՄ հանձնակատարներ Յոհաննես Հանը և Կարլոս Մոեդաշը, Սլովակիայի կրթության, գիտության, հետազոտության և սպորտի նախարար Պետեր Պլավչանը, Ուկրաինայի կրթության և գիտության նախարար Լիլիա Գրինկիչը, Վրաստանի կրթության և գիտության նախարարի տեղակալ Թամազ Մարսագիշվիլին, Բելառուսի Գիտության պետական կոմիտեի նախագահ Ալեքսանդր Շումիլինը և Մոլդովայի Հանրապետության Գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահ Գեորգի Դուկան:

3) 2016 թ. դեկտեմբերի 9-ին՝ աշխատաժողով՝ նվիրված ՄԱԿ-ի Եվրոպական տնտեսական հանձնաժողովի փորձագետների կողմից պատրաստված Հայաստանի ինովացիոն զարգացման զեկույցի եզրակացությունների իրականացմանը և կայուն զարգացման նպատակներին հասնելու մեջ գիտահիմնված գործունեության դերին: Միջոցառմանը մասնակցելու համար Հայաստան էր ժամանել ՄԱԿ-ի Եվրոպական տնտեսական հանձնաժողովի պատվիրակությունը: